

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1:70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатаї вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісламі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Начерк чеського язикового закона.

(X) Суботня Politik подала в ранішнім виданю під заголовком «начерк язикового закона» ебемистий з 24 параграфів зложенний виріб і не називає се вправді виразно начерком виробленим чеським язиковим субкомітетом, лише «бруліоном язикового закона», який містить в собі многократно пересіяні скрізь молодоческе сито предлоги до розвязки язикового питання в Чехах і обнимає так державні як і автономічні власти. (З перестрілки, яка вивязала ся наслідком сеї недискреції «Politik» між староческим органом а молодоческим Narodni Listy, як і з голосу молодоческого, що відозвав ся в сій справі в Sonn- u. Montags Ztg, виходить, що се є начерк посла молодоческого Пангучка, над котрим однак ще не відбуло ся голосованє).

Сей начерк виходить з того засновку, що кождому поселенцеві в Чехах повинно бути законно обезпечено, щоби міг в цілїм краю необмежено дійти свого права, що взято з начерку 1871. р. Постанови про уживанє обидвох язиків краєвих в автономічних властях переняті з свогочасного начерку д-ра Шольца. Начерк обнимає також Моравію, проти чого Німці завзято виступають.

Сей начерк язикового закона вимагає двоязиковости у внїшнім урядованю з сторонами, а крім того домагає ся, щоби полагодженя, яких не дав ся на домаганє сторін або не до осіб, які в справі виступають яко сторони, мають бути уложені в однім з двох краєвих язиків, яким послугує ся особа, для котрої виданє се полагодженє. Двоязиковість є також вимагана для автономічних властей. У внутрішнім урядованю установляє начерк чисто німецку, чисто чеську і язиковомішану область з 20%.

З молодоческого боку викликало оповіданє сего начерку велике обуренє, позаяк на їх думку дневникарське обговорюванє лише може пошкодити сій справі і її заострити. Що Молодочехи не помилялися в тих поглядах, доказує найкрасше недільна статя N. fr. Presse. Хоч начерк сей не є ще прийнятий чеською язиковою комісією, хоч ледви троха виходить поза рамці Гавчівських язикових розпорядків і не накладає примусу на двоязиковість урядників, добачає N. fr. Presse в нїм новий інструмент до чехізованя Німців. N. fr. Presse не хотїла ані предметово прочитати, ані предметово одїнити сего начерку, а припускаючи, що політики не схотять прочитати самого начерку, лише обмежать ся на читаню N. fr. Presse, то й можемо з гори сподівати ся великого опору німецьких сторонництв. Вже та одна обставина, що сей начерк розтягає ся не лише на Чехи, але й на Моравію, зворушує Німців до страшного завзята.

Чехам не розходило ся в тїм начерку о чесько-національну максимальну програму,

яка мала би бути якимсь будучим ідеалом, лише о начерк для обопільних пересирив. З того зворушеня, яке вже тепер проявилось в німецькїм дневникарстві і в німецьких сторонництвах, показує ся, що далеко ще не наспїла пора до порозуміння в язикових справах. Тимто справедлива є замітка одного з визначних послів, який стоїть поза чесько-німецьким язиковим спором, що се лише корисно може бути для парламентарних і конституційних відносин в монархії, наколи або зовсім а бодай не так скоро дійде до чесько-німецьких переговорів. Як довго спір не є актуальний, буде в радї державній спокій і богато пильних справ можна буде полагодити. Актуальною стане ся та справа однак, скоро почнуть ся формальні конференції. Неминучість усного вислїду впровадила би сейчас в радї державній неможливий розлад.

Тарасове сьвято у Львові.

Львівські руські Товариства опровалили дня 13. марця 41-роковини смерти Тараса Шевченка концертом в сали «Народного Дому». Концерт зібрав сиору частину інтелігенції руської місцевої і вивонив салию по береги. Не доставало лише руської молодїжи академічної, киненої тяжкими політичними обставинами в чужину. Завначив сей факт у вступній рїчі др. Кость Левіцький, сказавши, що т. зв. «славянофільство» переродило ся в Галичині в «братоубійство» та що — на жаль! — «братоубійцям» йдуть під руку і «домородні ренегати», ті самі, з котрими дехто для зовсім невародних цілей та не для зросту народної сьвідомости і сили «консолідував ся». Галицка Русь — правив дальше бесїдник — переживає тяжкі часи, боре ся на кождім кроці о свої права і треба кріпкого духа та з'єднаня всіх суспільних верств, щоби ті невзгодни перетривати. До такого «з'єднаня» подав бесїдник оклик при нагодї «Тарасового сьвята».

В імени молодїжи промовив відтак технік Фр. Тузак. Він вмінив Тарасови в заслугу увічненє народу українсько-руського з тяжкого кріпацтва, витворенє «вольної, поступової мисли» в Росії посеред інтелігенції та розродженє ідей «братерства і рівности» між суспільними верствами.

Часть концертова випала сего року слабше, ніж давнїйшими літами. «Львівський Боян» не дуже то підготовляв ся, а хоч вставлено в програму нові музичні твори наших композиторів: Топольницького, Січинського та Людкевича, то не подбано о точне виконанє сих творів. «Три фрагменти» (Топольницького) випали дуже слабо. Оркестра, фортепян і хори розійшли ся до крайности. Хор: «Небесная поміч Божа» (композиция Січинського до слів пок. Навроцького) держав ся лише енергією диригента, п. Копача, але не одушевив слухачів. «Піснь моя» Січинського (до слів Франка) випала млаво задля млавости і монотонности ритму. Лучше випав хор: «Молитва» (до слів Шевченка) Людкевича, під управою самого-ж композитора. В оцінку нових творів музичних годї нам на сїм місци вдавати ся, хоч можемо зазначити, що переднє місце між ними заняв п. Людкевич.

Недостатки хорвальних продукцій надолжила вчасти деклямація «Чигирива» п-ні Олени Будзиновскої, а вповнї деклямація «Гамалї» п. Корнила Устияновича, як і виголошенє власного твору «Елі, елі, ляма сабатанї». За сими деклямаціями повіяло в аудиторії животворним духом. Наш артист-маляр — можна сьміло сказати — уратував ситуацію пламеним настроєм своїм. А в своїй поезії сказав стілько правди, пролив над тою Руссю-удовицею стілько щирих слез і показав до очей Русинам і єї провідникам стілько похибок їх в народній роботі, що ся деклямація була кульмінаційною точкою в обходї Тарасового сьвята.

Часть музикальну виконала війскова оркестра 30. полку під управою свого капельмайстра, п. Ролля. В програму війшла увертюра чеського композитора Фібїха «Noc na Karlovým tyně», російского композитора Чайковського «Серенада» (сольо скрипкове в супроводом оркестри) і Гріґа «концерт a-moll (сольо фортепянове в супроводї оркестри). Виконанє двох перших композицій випало коректно (наколи поминемо нещасливого корніста). Зовсім артистично виконано однакож композицію Гріґа, а заслугу за повну удачу треба віддати концертантці, панні Дарії Шухевичівні. Панна Дарія зготовила нам дійсно «артистичний шир» містерним відданем сеї новїтної композиції. Суперлятивів тривіальних не хочемо уживати, але можемо щиро сказати, що виконанем сего «концерту» п-на Д. сама вдерла ся в ряди концертанток фортепянових — європейських.

H. B.

Державна рада.

Вчешашнє засїданє палати послів почало ся відчитанем інтерпеляцій і внесенєм, почім президент міністрів др. Кербер відповидав на інтерпеляції. Між иньшими відповів на інтерпеляції п. Брайтера і товаришів в справі тов. «Unio catholica» і в справі безроботя у Львові. Що-до другої інтерпеляції президент міністрів приписує вину безроботя у Львові надмірному напливови робітників з околиці до Львова. Магістрат Львова і кр. виділ старали ся найти роботу для як найбільшого числа робітників, при звичайних роботах і при будові залізничого насипу на шляху Львів-Басївка. З весною придуть нові роботи при будові дороги до Сихова, університетської бібліотеки і иньших державних будинків, яких будова зависить від ухваленя бюджету. Немало рук найде роботу при будові залізницї Львів-Ужок. Впрочім — заявив др. Кербер — число безробочих сего року у Львові зменшило ся, а зовсім не дасть ся усунути, бо безроботе зависить від ріжних обставин і условин.

Опісля палата перейшла до дневного порядку, с. є до дальшої.

дискусії над бюджетом

краєвої оборони.

Перший промовляв п. Оберндорф, а по нїм п. Король. Бесїдник жалує ся, що війсковий заряд зовсім не звертає уваги на желаня людности. Руські послы, що заступають 3½-мільоновий нарід, не мають в сій палаті ніякого впливу. Правительство може супокійно зречи ся тих кількох голосів руських послів, а тоді весь нарід кинено на поталу в польські руки. Бесїдник

жадає узгляднення догадань Русинів: 2-літньої служби у війську, усунення переслідування воєнків, уlepsення в військових вправах, реформи військового карного закону і т. п., а вкінці жалує ся на упосліджене у війську руської мови і руської церкви.

Дальший бесідник кс. Пастор жадає знесення реверсів демоляційних, винагороди за підводи, реформи військового закону карного, підвищення винагороди за збіжіві шкоди на маневрах, узгляднюваня військової рекламацій. Вкінці обговорює надуживаня оружя підчас розрухів в Тривесті, жадає, аби урльопованим воєкам дозволено брати з собою до дому мундир, який носили у війську і домагає ся, аби родинам покликаних на вправи резервістів давано запомоги.

Онісля промовляли пп. Своякіль, Кльофач, Трафоар і Данеляк. Коли сей послідній почав свою бесіду по польски, на лавах ческих послів відозвали ся живі оплески. Бесідник промовляв даліше по німецки, порівнюючи видатки на армію з видатками на иньші цілі. Видаток на армію виносить 4/5 цілого бюджету, а на цілі просвіти і шкільництва видає ся ледви 25 часть всіх видатків. Даліше бесідник наводять жадавя висказані передбесідниками і обговорює самоубійства і дезерції в Х корпусі перемискім. По п. Данеляку промовляв п. Вільк також по польски, а кічив по німецки. Підчас его промови члени польского Кола вийшли демонстраційно зі салі. Даліше забрав голос міністер кр. оборони Вельсергаймб а вкінці референт п. Швельгель, почім ухвалено бюджет міністерства кр. оборони.

З черги палата приступилі до нарад над бюджетом міністерства просвіти.

По референті др. Старжиньскім забрав голос п. Романчук. Бесідник зазначає, що під теперішнім правительством, яке все запевнює про свою обективність і справедливність зглядом всіх народів, Русинам діє ся много гірше чим давнійше. На 21 членів галицької краєвої шкільної ради є лише чотирох Русинів, а на п'ятох краєвих шкільних інспекторів для народних шкіл в Галичині є лише один Русин. В ніодній окружній шкільній раді Русини не мають більшости, навіть в тих округах, де становлять 85 до 90 процент населеня. Окружні шк. ради обсаджено переважно Поляками, котрі поводять ся ворожо зглядом руського населеня. Навіть місцеві шкільні ради є лише вчасти в руках Русинів, а навіть в громадах, де нема Поляків, они мають представителів в місцевих шк. радах.

Хотий число руського населеня в Галичині дорівнює числу Поляків, то оба університети

у Львові і в Кракові є польські. Львівський університет був первісно призначений для Русинів, але з часом перейшов в польські руки.

На 33 галицьких гімназій є лише 4 руські. Руських шкіл народних має бути тільки, що польських, а тимчасом на 4404 народних шкіл є 2043 польських а 1932 руських, а до того ще руські школи є в найбільшій часті 1-класові, дуже мало 2- або 4-класові. Перед утворенем кр. шк. ради в 1867. р. було в Галичині більше руських народних шкіл чим польських, а від 1867. р. число руських народних шкіл зменшує ся, а росте число польських шкіл. В тім часі, коли не силувано ходити до школи, Русини самі їх закладали. Коли би утворено окрему руську кр. шк. раду, школи зростали би скорше, чим досі. З огляду на такі відносини Русини домагають ся: аби до міністерства просвіти покликано представителів руського народу; аби утворено руську секцію кр. шкільної ради в Галичині, а тимчасом аби помножено число Русинів в кр. шк. раді; аби креовано посади руських інспекторів шкільних для народних шкіл. Русини домагають ся заснованя окремого руського університету у Львові. Число руських студентів виносить тепер понад 800, а руська мова в остатних часах величезно розвинула ся. Поки заснує ся окремий руський університет, можуть бути обсажені катедри фаховими силами руськими. Найперше належало би обсадити найважкіші катедри, а з часом всі иньші.

Даліше бесідник жадає заснованя нових руських гімназій, причім не треба покликувати ся на число учеників-Русинів, що нині учащаються до гімназій. Коли би засновано нові руські гімназії, то число учеників зросло би три рази більше. Нині богато родичів-Русинів не посилає своїх дітей до гімназій тому, що сі гімназії є польські.

Народні школи не є руські, але утраквістичні: русько-польські, бо польська мова є в них обовязкова. Противно, в польських народних школах руська мова є надобовязкова. Сей стан противить ся приписам властей, треба отже наставити на заряд просвіти, аби належнито дбав про виконуванє приписів закона. Польська мова може бути предметом науки в руських народних школах, але не треба єї протизаконно робити обовязковим предметом. Заряд просвіти повинен також познакомити ся з потребами і жаданями руського народа.

По п. Романчуку промовляв п. Новак. Він жадає поділу академії красних штук в Празі на чеську і німецку.

На сім перервано дискусію над бюджетом, а п. Гавк домагає ся отвореня дискусії над відновістю д-ра Кербера на інтерпеляцію в

справі поведеня ветеринаря в Тахав, але палата відкинула се внесенє.

З сим покінчило ся вчерашнє засіданє 6. год. вечером, а слідуєче відбуде ся нині о 10. год. перед полуднем.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В суботу: гр.-кат. Теодота; рим.-кат. Льюгіна. — В неділю: гр.-кат. Зенона; рим.-кат. Любіна.

— **Жіноче віче в Станиславові.** Підписаний комітет повідомляє отеям, що дня 25. марця (в четвер) о 3. годині відбуде ся в Станиславові в комнатах «Руської Бесіди» ул. Собіского ч. 28. жіноче віче. На сім вічу реферувати-муть: Вп. п. К. Малицка: Про організацію жіноцтва по містах і селах. Вп. п. Т. Трусевичівна: Про університет. Вп. п. Ев. Бохеньска: Про становиско жінки. — З огляду на се, що се буде перший крок на поли організації і перша прилюдна маніфестація руського жіноцтва, просимо о як найчисленнійшу участь, щоби той наш перший виступ вийшов величаво. *Кульчицка, Шахновичева, Цурковска, Карановичева, Баршова, Рибчукова, Мардаровичева, Вітошицьска, Весоловска, Кобилляньска, Шепаровичева, Скождополева, Турмановичева, Чорненькова.*

— **3 Буська.** Відділ філії Руськ. Товариства педагогічного в Буську запрошує на конференцію, що відбуде ся 1. цвітня с. р. о 3. год. полудни в Буську в кімнаті Читальні «Просвіти». Порядок такий: 1) Взірцева лекція практична з дітьми III-ого степеня 1—2 кл. шкіл на підставі уст. 89 п. з. «Роман Мстиславич». — або з дітьми IV-ого степеня на підставі уст. п. з. «Петро Конашевич Сагайдачний». Прелегент (наколи хто з ап. тт. не зголосить ся добровільно) буде вильосований на місці. 2) Практична лекція з дітьми IV-ого степеня на тему: «Найважкіші способи ублагородненя дерев овочевих». Прелегент п. І. Коосар. 3) Відчитанє протоколу з послідної конференції і дискусія над новішими лекціями. 4) Відчит вільної теми п. Осип Лада. 5) (Пожаданий є відчит і иньшого прелегента, котрий може зголосити ся на місці). 6) Внесеня членів.

— **3 Коломій.** В неділю дня 16. марца с. р. відбуде ся звичайна конференція членів філії Руського товариства педагогічного в кімнаті IV. класу руської гімназії (1 поверх) о 3. год. полудни. Читати буде проф. Іванець про фізичне вихованє молодіжки. По відчиті і дискусії на сю тему відбуде ся нарада членів в справі заснованя дівочого інституту і внесеня петиції до місцевих дотичних властей о заснованє 4-класової жіночої школи з руським язиком викладовим.

— **Тарасове свята в Станиславові.** Молодіж учительської муж. семинарії в Станиславові устроє в суботу дня 15. с. м. в салі «Сокола» *вечерницю в честь пам'яті Тараса Шевченка.* Початок о 4 1/2 год. полудни. Вступ за азпрошеннями вільний. Програма вечерниць ось така:

5

ОЛЕКСА КУЗЬМА.

ТРУДНА КАРИЄРА.

Замість подати ся на улицю, Турович побіг на подвірє. Жаль було переривати обсервацию. Та заким успів собі витолковати, що на нині пора дати обсерваций спокій, перед ним явив ся визовкий але кремезний чоловік і спитав його, чого він собі тут бажає.

Туровича ударила ся чемність каменичного сторожа. Коли почав думати над тим, як би то коротко а ясно виложити йому слово «обсервация», чоловічок показав ся нетерпеливим і повторив своє питанє вже меньше ввічливо.

— Як би то вам сказати — говорив Турович, незражаючись — ви мене може не зрозумієте... гм... я придивляю ся людському життю, так як воно в середині представляєт ся, розумієте? Я... гм...

Сторож перебив з якоюсь дикою радістю.

— Уже розумію, вже!

І вхопивши Туровича за барки, кликнув голосно:

— Антек, ходи сюда!

З сутеринових дверей вибіг молодий парубок.

— Тримай, вже його маємо!

Антек зловив Туровича крєпко за карк і поміг затягнути його до поблизького мешканя.

Счинив ся гамір, прибігло ще кілька осіб з каменичі і стали Туровича оглядати. Антек побіг тимчасом на поліцію.

— А, то небезпечний пташок — сказав хтось з присутних.

— Та я бачила, як він сюди закрадав ся — говорила служниця, що стояла недавно з коновкою в брамі, і оновила свою пригоду з широкими коментарями.

— Алез, люди, я Богу духа винен! Ви помилили ся і взяли мене за когось иньшого.

Турович поводив ся спокійно. Його навіть бавило се трагічне непорозумінє, що з приходом поліційного агента скіачить ся комічно. Він уявляв собі наперед лютість поліцейника, що дармо лише фатигував ся.

— А як псявіра делікатно викручує ся.

— То найгірше! Такий вам украде в живі очи.

— Посидить з рік в криміналі, ей посидить...

Прийшов нарешті поліційний агент і вислухав жалоби каменичного сторожа. Сегодня полудни окрадено в сусідній каменичі одних нанів. Всякі сліди за злодієм на разі пропали. Аж тепер побачили присутні свідки сесе індивідуум, як крутило ся по каменичі, а запитанє, чого хоче, признало ся, що заглядає до середини людских помешкань.

Ситуация Туровича стала нагло дуже критична, бо його викладу про обсервацию ніхто не хотів розуміти. Особливо поліцейник жадав від нього ясної і природної причини, для чого зайшов на чуже подвірє. Та й обжалованє служни-

ці кидало на нього неясне світло. Його зревідовано від стіп до голови і найдено в кишені університетську легітимацию. Турович утішив ся і покликував ся на своє академічне достоїнство, але легітимацию узнали все просто — украденою.

— Арештую вас і прощу за мною! — прорік агент суворо і повів Туровича на улицю, де коло брами ждав вже на них поліцай.

Такий оборот справи зачав Туровичеві неподобати ся. Але нес Hercules contra plures! З побуреним волосєм, розхристаною краваткою, прорваним ковнірдем та иньшими слідами своґо арештованя станув він в поліції перед комісарем і виглядав дійсно на кишеневого злодія. При протоколі розказав ясно та основно свою кривду і заапеловав до личної інтелігенції комісаря.

Комісар дивив ся цілий час йому бистро в очи і сказав сухим, різким тоном:

— На жаль, скорше випустити вас не можу, аж завтра.

І Туровича заведено до невеличкої кімнати та зачинено на ключ.

Зразу здавало ся йому, що то все лише сон. Тільки вражінє, тільки розчаровань нараз він зазнавав лише в хаотичних сонних мріях. Але поволи освоїв ся із своїм положенем і розглядівши, що він в тюрмі сам один, усїв на тапчані та опер голову на долонях.

Яке воно тверде те дійсне житє, яке погане! В тій брудній, сірій буденщині нема нічого естетичного, нічого ідеального. Нехай дарує Золя та иньші корифеї натуралізму, але ся бру-

Вступне слово: Вп. др. М. Коцюба. (I). 1. З. Г. Урбані: «Воскреснеш Руси сьвята», поема музична на хор мужеский, тенорове сольо і повну оркестру ор. 16. 2. Schubert: «Der Wanderer», басове сольо в супроводі форт. т. А. Крупка. 3. M. Dancla: «La Resignation», скрипкове сольо в супроводі форт. т. Е. Вислоцкий. 4. Шевченко: «Думи мої», деклямація т. Л. Ясінчук. 5. G. Rossini: Ouverture до опери «Tancredi», виконає повна оркестра. (II). 6. а) Шевченко-Топольницький: «Три шляхи», б) D. Jenko: Nek dušman vidi, сербска нар. пісня, муж. хори і capella. 7. Fr. Biehl: «Serenata», виконає смичковий квінтет. 8. Вербицкий-Шашкевич: «Не чуємо ми бажаєм», дуєт на тенор і баритон в супроводі форт. тт. А. Дзеконський і С. Шерман. 9. Ю. Словацкий: «Ojciec zadżumionych» (Фрагмент), деклямація т. А. Лучинський. 10. Тимольский: «Люба-згуба», думка і коломийка, виконає повна оркестра.

— **Іспити зрілості.** В І академічній гімназії у Львові почне ся устний іспит зрілості дня 28. мая с. р., а в руській гімназії в Перемишлі дня 9. червня. Письменні іспити зрілості почнуть ся дня 12. мая.

— **Академічна молодіж** на літній курс не вертає до Львова. — Онові довів «Галічанін», що віденські богослови заявили Впресов. Митрополитови Шентицькому у Відні, що на его зазив готові вже на літній піверк вернути до Львова. По кількох днях два академики, Роман Заячківський і Волод. Янович замістили в «Дѣл і заяву, що на великій довірочній нараді віденської молодіжи так богословської як і сьвітської узгалоно *однодушно не вертати на слідуючий піверк до Львова та що право рішати про свій поворот молодіж застерігає собі самій.*

— **Хто вертає до Львова?** Нинішнє «Słowo polskie» доносить з Кракова: «Ягайлонський університет очистить ся трохи... з тих всіх майже Русинів (?), що звісно ту були яко історичні москальофіли. З кінцем сего зимового піверку они взяли з краківського університету сьвідчення відходу і повертають знова до Львова, з тим пересвідченням, що ґрунт під Вавельом твердий і зовсім непридатний до управи москальонських ключів. Пивші, умірковані студенти руської народности ходять дуже цильно на виклади, творять межі собою тісні кружки і товариства, а задля своєї лагідної вдачі і товариської чемности зискали собі у Краковян загальну симпатію».

— **П. Ольга Ціпановска,** іменована головною учителькою в жіночій учит. семінарії в Перемишлі, в першою Русинкою, яку стрітила ся гідність.

— **Безличність польского гакатиста.** «Dziennik polski» знаний з ненависти против всего що руське, так, що готов в потрібі навіть подати руку московским наймитам, допустив ся в ч. 116. нової зловни на всій русько-українській суспільности. В передовій статі згаданого числа під заголовком «рідка а цінна щирість» цитує під конець слова русского академика-ренегата з Кракова, що в імени своєї «компанії» заявив прилюдно в «Галічаніні» ось що: «Ми урядили сесією не для українського університету, якого

ми не потребуємо, але тому, щоби звести ще одну борбу з Польщею». «Dziennik polski» признає сам, що згадану москальонську «заяву» цитує з «Галічаніна», а мимо того в своїй переворотности існує не лишень русько-українській молодіжи але і цілій руській суспільности. Приймаємо се до відомости, каже польский гакатист, хотя ми сего давно догадувались. «О борбу ходило академиком, о борбу руській прасі, лиш о борбу з Польщею ходитим, що ще днесь скликають по селах аналь-фаетів, щоби ухвалювали жаданя руського університету. Най же то щире признає отворить очи нашим одиницям «голубячої простоти» на цілу глибину ненависти та переворотности галицьких гайдамаків!! Тільки «Dziennik polski», а ми додамо, що такої нечуваної переворотности на руській суспільности міг допустити ся лиш польский гакатист.

— **Жидівська месть.** З Турки доносять нам: Минулого тижня виконано ту тіло жидівки, що вмерла з вини неіспитованої акушерки і переведено судово-лікарську обдукцію. Чернь жидівска, хотячи зіметити ся за нарушене вічного спокою небіжцки після приписів талмуда, напала в ночи на 4. с. м. на дім повітового лікаря д-ра Карпінського і на мешкане слідчого судії Плянера і повбивала всі вікна в їх мешканях. Кидано камінем з такою силою, що рами у вікон а навіть знаряди в кімнаті поломано. Др. Карпінський разом з родиною, ратуючи житє, сховав ся в спіжарні, де вікна були заслонені віконницями. Тепер голосять жиди-талмудисти, що то небіжцка так помстила ся за те, що її непокоїли по смерті; найшли ся навіть і такі, що в слідстві зізнають, що они бачили жінчину о півночі, як шла з окопика до міста в сторону помешканя др. Карпінського. Жінчина несла в руці кіш напакований камінем; — се мала бути згадана небіжцка.

— **Знесене лотерії.** Інспектор начального уряду поштової каси оцадности п. Йосиф Цанер, виголосив онові у Відні в товаристві людової просвіти незвичайно цікаві погляди, в який спосіб найлекше дала би ся усунути мала числова лотерія, яка приносить австрійському скарбови 15 мільонів корон річного доходу. Великі старани, щоби наклонити котрого небудь з дотеперішних австрійських міністрів скарбу до зрезигнованя з того огидного податку глупоти і нужди, були безуспішні і остануть ними так довго, аж найде ся нове жерело доходу, яким можна би покрити дохід з числової лотерії. Референт вносить, що найшов спосіб осягнення тої цілі і розкриває плян гідний уваги. Основна гадка представляє ся так: Кождий властитель книжочки поштової каси щадничої може брати участь в лотерії тої-ж каси, коли посвятить частину процентів від зложеної на книжочку суми, котра то сума впливала би до спільного фонду лотерійного. Коли би властители пощових книжочок оцадности згодили ся всі на той плян, можна би урядити сейчас щорічно два тягнення з двома головними вигранями по 50.000 корон і численними меншими вигранями по 1.000, 500 і 300 корон а надто зо 3.000 вигрань по 20 корон. Кождий трисотний учасник мав би одну виграню. Та можливість виграня

була би — після виводів референта — надзвичайною заохотою до участі в грі і число властителей книжочок щадничих зросло би. Доходи пливучі звідси покрили би напевно браки в скарбі, які би мали повстати в наслідок знесеня лотерії. Збори прийняли виводи бесідника з повною симпатією.

— **Голову продає за житя.** Якийсь глухий Мадяр оголошує, що «для добра терпячих і для лікарів, які бажать іти з поступом», готов є продати свою голову до досьвідів безболісних за житя. По смерті можуть собі з нею зробити, що схотять. Цікаво знати, чи найдуть ся купці на мадярську голову.

— **Голос жінчини про теорию Шенка.** Якась німецька писателька висказує отсі уваги про пожиток і вартість довільного означеня полу по томства: «Я не могу зрозуміти, чому учені люди так заходять ся над розвязкою сеї kwestії, коли потреба або пожиток сеї розвязки дуже сумнівні. Чи ж люди думають, що уладять сю справу мудрійше і ліпше, чим природа? Після мого скромного пересвідченя, здійснене і примінене теорії Шенка в практиці принесло би лишне шкоду людем, а вкінці загрозило би навіть вигасненем роду людского, бо на сьвітї взагалі родичі переважно желяють собі мати хлопців. Прийшло би може і до сего, що розписувано би конкурс з нагородами для материй, котрі добровільно зрезигнують з хлопця, а вдоволять ся мати дівчину. А може мусіли би видати навіть закон, що кожда пара супружа, яка вже мав двох хлопців, повинна мати яко третю дитину дівчину. А як далеко примінене теорії Шенка могло би занепокоїти родину! Прецинь вже тепер в наслідок пересадних вимогів, які кождий ставить житю, діти нераз паркують на родичів, чому ви мене на сьвіт видали? Щож тоді було би, коли дитина могла би закинути родичам, чому я є дівчиною а не хлопцем? Я була би вільна, свободна, могла би працювати на себе, а ви мене скривдили! Чи на відворот хлопці не нарікали би, що они не є дівчатами, предвидіти не дасть ся; о скілько мені звісно, тепер се не приключася. Впрочім, коли би вибір полу залежав виключно від родичів, то цікава річ, як би по якімсь часі унормували ся відношиня обоїх полів до себе? Коли-ж би нормоване відношиня полів хотіла взяти в свої руки власть, чи не наразилась би на революцію підданих, не говорячи про те, що провірене і контролі відповідних зарядженє властей були би в даній справі зовсім неможливі. Уживанє теорії Шенка спровадило би тоді на людий нещастє, котрого наслідків годі навіть предвидіти. Ні, такі справи повинно ся віддати рішеню Божої Всевідучости, котрої ніхто не може потягнути до відвічальности, так як людий. І після мовї гадки Божої Всевідучість не викряє нам сеї тайни, сеї мистецької штуки природи, і теорія Шенка позістане мрією».

— **На книжочку виладкову Товариства взаімн. кредиту «Дністер» ч 1300** на фонд запомоговий для академічної молодіжи вплинули дня 13. марця с. р. дальші датки в сумі 231 К 07 с.; по день 13. марця включно вплинуло 57.717 К 34 с.

тальна чернь не стоїть того, аби нею займатися в артистичнім творі. Він хотів зобразити нужду жидів, а вони його мало не окамінували! Бажав для бідної дівчини вчинити добро і увіковічнити її горе в книжці, а вона віддала його на поліцію! Бути мучеником за ідею він зовсім не має охоти. Хто хоче творити, мусить усунути ся від сеї черни, звирячої борби о ествоване. від жадоб підлих інстинктів. *Odi profanum vulgus* — сказав старий Горацій і сказав дуже справедливо.

З тяжкою бідою дждав ся Турович рана не прижмуривши ока. В сусідній келї сидли якісь жінчини і виправляли такі оргії, що він прокляв вкінці цілу поліцію, весь сьвіт і ждав лише хвилі, коли перед ним отворять ся двері.

І пустили його о 8 ій рано, але по легітимацію мав зголосити ся на другий день.

Маючи мури вязниці за плечима, постановив домагати ся від поліції сатисфакції. Арештувати когось без причини, замикати як простого злочинця, се що найменше обида чести, се чистий напад, розбій, насильство, а чейже ми не в Азії, свободу личну запоручають у нас закони! Щось подібного в конституйційній державі уходити не сьміє!

Передумав цілу свою жалобу з ефектовними, риторичними зворотами. Але до кого удати ся з сям ділом, перед ким пожаліти ся на подотанє своєї невинности, він не знав. З правами не мав доси нічого спільного, а з адвокатами починати також не мав охоти, бо ті люди для зяску готові з всякої дрібниці робити безковечну історію.

Виспаівшись та відпочавши добре по трудах своєї обсервацийної одисеї, вибрав ся під вечір глядати в своїй поліційній колїзії поради. Зайшов очевидно до каварії, бо тут надїв ся знайти людий розумних, досьвідчених.

В кутї при столику узрів Масляницкого і поздоровив його. Сей удав, що нічого не бачить, і своїм звичаєм, набундючившись, підкручував вуси. Відтак повів пальцями по чолї на знак великої задуми.

— Певно щось поетизуєте — сказав Турович, знаючи, що Масляницкий любить на таку тему говорити.

Редактор притис бороду до краватки і процїдав голосом, якби мав новий рот води:

— Ви читали нинішнє Słowo polskie?

Турович кинув ся до Słow-a і спаленів від обуреня; зрозумів, длячого Масляницкий так згорда поводить ся супроти него. В новинці п. з. «Крадіж з вломанєм» вичитав ось що: «Зухвалої крадежи dokonano вчера при ул. С. в домі під ч. 5. Досьвідчений ляходій усмотрів собі пору, коли панство Н. вибрали ся по обідї на прохід, і вилонивши двері до помешканя, забрав готівку в квотї 200 корон та многі дорогоцінности менше більше такої самої вартости. Полїция арештувала того дня якийсь індивідуум, що вешталось вечером по подвірю сусідного дому, і виказалося документами на імя академика Андрія Туровича. Небезпечний пташок роздумує тепер в арештах поліційних над змінчивостию щастя».

Щось безличнішого від сеї новинки Турович не міг собі уявити. Прокляті-ж ви писа-

ки! Не розвідаєте добре правди і робите найневиннійшу під сонцем людину злодієм! Застаювляєте ся ви коли над тим, що пишете, чи оно правда або неправда? Ви робите пером, бо за гроші навяли ся заповняти публіці чимсь газету. А та публіка кожде ваше слово бере за сьвяту правду, за точку виходу, розважає, дискутує, горячить ся. Ваш хвилевий настрій, ваше часто нетверезо написане слово виробляє серед глувої публіки опінію, засуджує не одну одиницю на погорду. Бляга, самолюбство і тьма кромішна!

І Турович зразив ся так до всіх газетарів, що присягнув собі сьвято, більше з тими людьми не вдавати ся, їх рад не слухати, а бути сам собі провідником та помічником.

На другий день помістив в «Słow-i polsk-im» на основі §. 19. закона прасового спростованє. На поліцію махнув лише рукою. Ледво однак відотхнув, коли в кількох інших дневниках вичитує ту саму новинку, лише розширену і в драматичнійшій формі. Бляга розцвітаєт ся! Закон прасовий найшов і тут примінене, зате Турович увірив ся, що в тім місті йому вижити трудно. В університетї, в товаристві, на улиці, в реставрації — всюди напастують його товариші та знакомі і він тисяч разів мусить оповідати ту саму історію та оправдувати ся. Вкінці ся процедура почала його так лютити, що він рад-не-рад постановив який тиждень не показувати з дому носа, поки занепокоєні уми не прийдуть до рівноваги.

(Конець буде)

Телеграми.

Будапешт, 14. марця. Міністер гонведів Феррари був вчора на аудієнції у цесаря. Ходить чутка, що ся аудієнція вяже ся з недалекою димісією сего міністра.

Будапешт, 14. марця. Прибув ту міністер війни бар. Кріггамер, аби зложити цесареві звіт з деяких важнійших справ, що належать до круга діляна міністра.

Дрезно, 14. марця. Доносять, що сакскій король Альберт прибуде в вересні до Відня, аби там стрітити ся з цесарем Вільгельмом, котрий в тім часі приде до Відня відвідати цесаря Франц Йосафа.

Берлин, 14. марця. Ходить чутка, що Лев гр. Толстой помер.

Мадрид, 14. марця. На вчерашній кабінетовій раді Саґаста заявив, що цілий кабінет подав ся до димісії. По кабінетовій раді Саґаста був у королевої регентки, яка припоручила єму утворити новий кабінет з ліберальних седеціоністів.

Саґаста відказав, заявляючи, що може бути президентом лише ліберального кабінету.

Гаґа, 14. марця. Доносять, що Кітшенер розпоряджав крім відділів Метуена і Гренфельса також відділом ген. Коковича. Першу коломну Коковича розбив Делярей дня 4. марця коло Гортететсфонтен. Коломну Метуена побідав Делярей дня 7. марця, а трета коломна Гренфельса мусіла мабуть цофнути ся. Хотий кружать вісти, що і відділ Гренфельса стрітила доля двох інших відділів.

Надіслане.

Не топчи ногами те, чим Бог наділив тебе в природі, а чого доказують отсім письма. (Ориґінали може кождий переглянути). Они пишуть:

Пан М. бурмістр в М. Прошу уклінно, прислати мені ще раз 5 пачок «Рестора» для ужи-

тя проти смотолоки (катару) і кашлю. — По ужитю першої послілки полекшало мені.

Пан Декан Б. в Р. Прошу ще раз прислати мені за посліплатою одну таку послілку «Рестора». Чай добре роанускає слюз і вилічив мого сусіда.

Пан Б. Г. в Н., Баварія. Прошу Вас ласкаво, прислати мені за посліплатою знова 10 пачок Вашого «Рестора», бо він віддає мені знамениті услуги в треваючій у мене 25 літ слабости. Хочу дальше уживати сего чаю, бо вже довго хорую на дихавицю (астму), а маю вже 71 літ.

Пан Г. в Г. Пришліть мені сейчас 10 пачок Вашого «Рестора». Я уживав єго вже в 1895. або 96. році з добрим успіхом. Уже наперед гарно дякую і здоровлю.

Пан А. П., в Горішних Лужицях. Прошу о відворотну висилку 5 пачок Вашого знаменитого «Рестора», бо хочу ужити єго проти катару гортанки. Се средство помогло мені минулої осени на катар кінчин легких, який надармо лічили лікарі.

Щоби одержати дійсно правдивий «Рестора», належить звернути ся до антики «Діни» в Будапешті Karoly körut 5, котра продає «Рестора» в пачках по 2 корони.

COLOSSEUM Ernesta Thorna
у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.
Нова величава і сензацийна програма!
від 1. до 15. марця 1902.

При співучасті військової музики 24. п. п.

- 1) 5 The five Juggling Johnsons, найбільша сензацийна новість американська, переходить границі можливости.
- 2) Загадка XX столітя Everhart, король обручів.
- 3) Miss Katharina Bartho, prima balerina театру „Metropolitan Opera House“ в Новім Йорку.
- 4) Las Estrelas, іспанські тансерки.
- 5) Miss Saida, воздушна артистка.
- 6) Petra Pultera, ексцентрична субретка.
- 7) The Zolar's, ексцентричні акробати в продукциях ніколи не виджевих.
- 8) Les Mistrel Parisien, парискі співачи улчні.
- 9) La Belle Haller, найзнаменитша давня субретка.
- 10) Синобороди, найбільший та найгарнійший образ американського біоскопу!

Що дня о 8. год. вечером велике представлене. В неділю і свята два представлення. Що п'ятниці High-Life представлене. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Всілякі
КУПОНИ
вильосовані
цінні папери
виплачує без потручення
провізії або коштів
Контора виміни
п. к. упр. гал. акц.
БАНКУ
Гіпотечного.

Вже вийшов
Альманах руско-українських богословів.
Прехороше видане на веліновім папері стоїть лише 3 корон.
Чистий зиск призначений на заповоговий фонд академиків.
Замовлення приймає п. З. Сушко, Львів, Ринок ч. 10. П. п. і друкарня п. Ва. Шийковського, Львів, Коперника ч. 5. — Також книгарня Тов. Наук. ім. Шевченка, Львів, Чарнецького ч. 26.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.
Лев Лопатинський.
ЯБЛОЧНИКАР
комедія в 1 акті, опрацьована після німецького.
Ціна 40 сот.
Набути можна в Ставропігійській книгарні у Львові.

МУРОВАНІЙ ДІМ
з офіцинами, садом і огородом
в **БЕРЕЖАНАХ** (ч. 4. побіч ставу)
продам сейчас за **4.000 зр.**
Зголошеня приймає Редакция «Руслана».

Складайте свої ощадности в Дністрі!

Дністер Товариство взаїмного кредиту, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою у Львові, Ринок ч. 10. дім «Просвіти»

Дністер приймає вкладки щадничі і опроцентовує їх по 4% від ста. Стан вкладок 31. грудня 1901 900.193 К 53 с. на 1.063 книжочках.

Дністер уділяє своїм членам позичок на векслі і скрипти за інтабуляцією або при відповідній поруці на 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміністрації. Сплату позичок розкладає «Дністер» догідно також до 10 літ. Членом може бути тільки член забезпечений в «Дністрі», від огню.

Дністер Уділ членський вносить 50 К, внесове 2 К. Уділи вплачені по день 31. грудня 1901: 81.169 К 37 с. Членів було: 2.006. Стан позичок: 869.245 К 4 с.

Дністер уділяє рікрічно з чистого зиску датки на публичні добродійні рускі ціли — на церкви, бурси, шкколи і т. д. — До кінця року 1901 уділено 8.840 К.

Інформацій в справах позичок уділяють агенти і Дирекция.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.
(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
приходять	о годині			відходять	о годині		
6:10	з Кракова, Берлина, Врзлави, Відня	6:25	до Станиславова, Підвисокого, Потутор				
6:20	з Чернівців (Іцкан, Га. аду), Гусятина	6:30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний				
6:46	з Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк.	6:43	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава				
7:45	з Янова	6:35	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина				
7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8:30	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина				
8:00	на дв. головний	2:55	до Сколього, до Лавочного (1. зли. до 15. вер)				
8:10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока	9:00	до Янова				
8:15	з Сокаля, Рави рускої	9:15	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз				
8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина	9:25	до Янова				
11:45	з Рашова, Любачова, Самбора	9:42	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз				
11:55	зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10:20	до Сокаля, Белая, Рави рускої і Любачова				
12:55	з Янова	10:25	до Чернівців, Іцкан				
1:10	зі Сколього, Калуша, Хирова а з Лавочного	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята				
3:14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)	2:15	до Брухович від 16. мая до 15. вересня в неділі і свята				
4:40	зі Самбора, Борислава, Стрия	3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.				
2:20	з Підволочиск (Київ) Бродів на дв. Підз.	3:15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.				
2:35	на дв. голов.	3:26	до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.				
1:45	з Кракова	3:30	до Рашова, Хирова, Любачова				
5:40	з Чернівців, Іцкан						
6:00	з Сокаля, Белая і Любачова						
Ніч				Ніч			
7:36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)	12:45	до Станиславова				
8:50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.	6:20	з Кракова (Відня, Берлина, Варшави)				
9:41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно	6:20	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б.				
9:20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	6:35	з Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова				
9:50	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова	7:10	до Тернополя, Бродів дворець головний				
9:40	з Чернівців, Букарешту,	7:22	дворець Підзамче				
10:20	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша	7:25	до Сокаля і Рави рускої				
10:20	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.	7:52	до Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)				
10:02	на дв. голов.	9:30	до Янова від 1. мая до 15. вересня				
3:12	з Підволочиск Копичинець на дв. Підзамче	10:30	до Чернівців і Іцкан				
3:35	на дворець головний	11:00	до Кракова, Відня, Варшави				
		11:10	до Підволочиск, Бродів дв. голов.				
		11:32	до Янова дв. Підз.				
		4:15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора				
		4:45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. шод.				

ЗАПІЯ: Пога нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский рівнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — В місті продають білети іуди: звичайні білети агенція часоний Ст. І. Соколовського в пасажи Гавсман ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі інші, тарифи, ілюстровані провідники, роанклади іуди і т. п. бюро інформаційне п. к. залізниць держав них (ул. Красівська ч. 5. в подвір'ю, сходи 11. двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в свята 9—12).